

ХАРАКТЕРИСТИКА СЕПАРАТИЗМУ ТА СВІТОВА ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ САНКЦІЙ ЗА ВІДПОВІДНЕ ДІЯННЯ

Курсант 309 навчальної групи Бондар М. М.

Науковий керівник: старший викладач кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права, кандидат юридичних наук Миронюк Т.В.

Сепаратизм (від лат. Separatio - відділення) - прагнення до відокремлення. У багатонаціональних державах - прагнення національних меншин до відділення, створення самостійної держави. Дуже часто причиною сепаратизму в політиці є культурно-етнічний поділ. В рамках політичної партії або руху сепаратизм відображає прагнення опозиційної частини реалізувати власні інтереси і цілі, що не збігаються з офіційно визнаними. Разом з тим, причини сепаратизму дуже часто бувають пов'язані з грубим порушенням прав людини і народів, національних, расових і релігійних груп (меншин). Сепаратизм прийнято розділяти на два види: релігійний та етнічний. Тобто в першому випадку - рух релігійної меншини за відділення, в другому - етнічного. Також сепаратизм розрізняється по процесу протікання в розвинених країнах і країнах, що розвиваються. Як правило, майже завжди основна маса страйкуючих в країнах, що розвиваються - це люди нижчих верств, а причинами їхнього невдоволення, як правило, економічно успішний розвиток регіону. У таких країнах сепаратизм зазвичай придушується силовим шляхом. У розвинених країнах, настрої навпаки, менш екстремістські, виражені ідеї зазвичай в наданні більшої автономії, а не відділенням, і часто рухи представлені партією, що захищає дані вимоги. А пригнічується такий сепаратизм м'яким шляхом, без застосування сили. Також виділяють види сепаратизму по групах страйкуючих і їх висунутими вимогами. Наприклад, існує 3 типи вимог: вимога ущемлених політичних і

економічних вигод, вимога незалежності, боротьба корінних народів за право і землю. Якщо розділити страйкуючих на 3 групи за своїм соціальним становищем вийде, що виступи еліт обумовлені потребою у владі, середніх верств - національною дискримінацією, а нижчих верств - економічними чинниками, як правило, це розрив між соціальним становищем.

Сепаратизм - політика відособлення, відділення частини території держави з метою отримання статусу широкої автономії, створення нової самостійної держави або приєднання до іншої держави.

Незрозуміло, яку з цих трьох цілей переслідують сепаратисти на сході України, так як серед самих сепаратистів немає спільного бачення свого майбутнього. Одні борються за приєднання до Росії, інші - за незалежну (Донецьку, Луганську) республіку, треті ж хочуть залишитися в складі України, але з широкими повноваженнями.

Не вкладається наш сепаратизм і в інші «рамки». Так, його прийнято розділяти на два види: релігійний та етнічний. Ні того, ні іншого на сході України немає. Як немає там і боротьби корінних народів за право і землю. Зате чітко проглядаються дві ключові причини тамтешніх сепаратистських настроїв - утиск політичних прав та економічних вигод

Що стосується покарання за сепаратизм, то 8 квітня цього року Верховна Рада проголосувала за законопроект "Про внесення змін до Кримінального кодексу України (щодо посилення відповідальності за вчинення злочинів проти основ національної безпеки України)", який серйозно посилив покарання за сепаратистські дії. Так, "посягателя" на територіальну цілісність і недоторканність України будуть каратися позбавленням волі на строк від 3 до 5 років. Ті самі дії, якщо вони вчинені особою, яка є представником влади, або повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або поєднані з розпалюванням національної чи релігійної ворожнечі - будуть каратися позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна або без такої. Але якщо ці дії

призведуть до загибелі людей або інших тяжких наслідків, винних покарають позбавленням волі на строк від 10 до 15 років або навіть довічним позбавленням волі.

Закон також посилює покарання за перешкоджання діяльності Збройних сил України, блокування транспортних комунікацій або захоплення транспортного підприємства (вокзал, аеродром, порт і т.п.). За подібні діяння передбачено позбавлення волі на строк від 5 до 8 років, але якщо це спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, - від 8 до 15-ти.

Стосовно інших країн, то тут "лідери за суворістю" - Китай та Індія, де сепаратизм практично прирівнюється до тероризму. За заклики до розділення там дають до п'яти років. Але якщо сепаратистська діяльність призвела до серйозних наслідків (наприклад, до загибелі людей) - довічне ув'язнення або смертна кара.

Досить цікава стаття є в Кримінальному кодексі Білорусі - "за звернення до іноземної держави, іноземної чи міжнародної організації" - до 5 років в'язниці.

В Іспанії, де сепаратистські настрої досить сильні (баски, каталонці та ін.), сепаратизм як такий не є злочином. Але є завуальована стаття - "за участь у повстанні, спрямованому на зміну конституції, яка проголошує неподільність держави" - від 5 до 15 років в'язниці, за організацію - від 10 до 30-ти.

У США, як і в Іспанії, також немає окремої статті за сепаратизм. Там працює пункт закону "за організацію та участь у повстанні" - до 5 років. За цією статтею, порівняно недавно, за грати відправилися відразу кілька людей.

Виявляється, навіть у такій децентралізованій країні як США є сепаратистські настрої, що є досить несподівано. Так, уже багато років домагається незалежності така держава як "Республіка Техас". Його "громадяни" вважають, що Техас був незаконно анексований США в 1845 році і до цих пір окупований.